

Ruimtelijk kwaliteitsplan

Maneschijnsweg 27 Holten

Buro Jet
tuin in landschap

Ing. Henriette Blankenvoorde-Boeve
Landschapontwerper

10 oktober 2018

Project: Ruimtelijk kwaliteitsplan Maneschijnsweg 27, 7451 LJ Holtten
Datum: 10 oktober 2018

Opdrachtgevers:
De heer S. de Rook en mevr K. van Olst
Geerten ten Bolscher, BJZ.nu

Auteur:
Buro Jet tuin in landschap
Holterweg 13, 7441 DA Nijverdal
06-34370614
info@jettuininlandschap.nl
www.jettuininlandschap.nl

Contactpersoon:
Ing. Henriette Blankenvoorde-Boeve

Foto's en afbeeldingen:
Henriëtte Blankenvoorde-Boeve,
tenzij anders aangegeven

Inhoud

1. Inleiding	02
Aanleiding	02
De opgave	02
Leeswijzer	02
2. Ontwikkellocatie	03
Ligging in het landschap	03
Huidige situatie	04
Gemeentelijk beleid	06
Provinciaal beleid	06
Water	07
Natuurwaarden	08
3. Verantwoording landschappelijke inpassing	09
Erfinrichtingsplan	11
Bijlage Vogelvriendelijke beplanting	16

Losse bijlage: Erfinrichtingsplan A3, schaal 1:1000

1. Inleiding

Aanleiding

De eigenaren zijn voornemens de bestaande schuur naast de boerderijwoning te legaliseren naar een plattelandsappartement met een aangebouwde open veranda. Dit vereist een aanpassing van het bestemmingsplan. Hiervoor is een principeverzoek bij de gemeente ingediend. De gemeente Rijssen-Holtten heeft besloten hiervoor haar medewerking te verlenen mits er een kwaliteitsimpuls wordt geboden.

De fam. de Rook heeft BJZ.nu gevraagd de plannen te begeleiden. BJZ.nu heeft Buro Jet TuinInLandschap opdracht gegeven voor het opstellen van een ruimtelijk kwaliteitsplan.

De opgave

Het betreffende perceel ligt aan een doodlopend landweggetje en laat een verzorgd, in architectuur aangelegd boerenerf zien met in het landschapsbeeld waardevol erf- en perceelgroen. Op het terrein staat naast de woonboerderij een schuur waarin alle voorzieningen voor wonen reeds aanwezig zijn. De eigenaren hebben de wens hierin een plattelandsappartement te realiseren, waarbij men zich richt op een doelgroep die rust, onthaasten en landschappelijke beleving zoekt. Zij zijn voornemens het plattelandsappartement een gebiedseigen uitstraling te laten behouden door gebruik van zoveel mogelijk natuurlijke en robuuste materialen. Het huidige terrein heeft een bestaande parkeerplaats

en een reeds bestaande gezamenlijke ontsluiting, die als zodanig ongewijzigd gebruikt kan worden. Noordelijk van het erf ligt een schuur, behorend bij het oorspronkelijke erf, maar reeds in bezit van een andere eigenaar. In het landschapsbeeld lijkt dit als een eenheid. Op het terrein zullen minimale aanpassingen komen die gericht zullen zijn op privacy en leefbaarheid. Het accent ligt op het behouden van landschappelijk waardevolle groenstructuren en deze te versterken.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt achtereenvolgens de huidige situatie, het beleidskader en belangrijke uitgangspunten, als natuur en water beschreven. Hoofdstuk 3 laat de voorwaarden zien die als leidraad hebben gediend voor het landschapsplan.

Als losse bijlage toegevoegd:
Erfinrichtingsplan A3, 1:1000

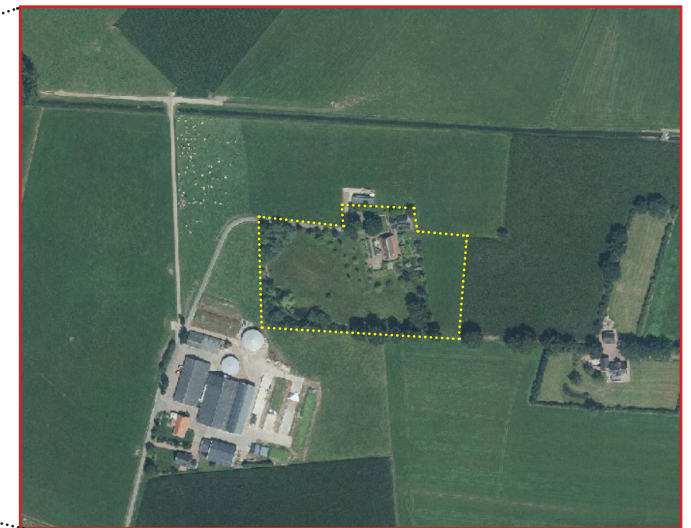
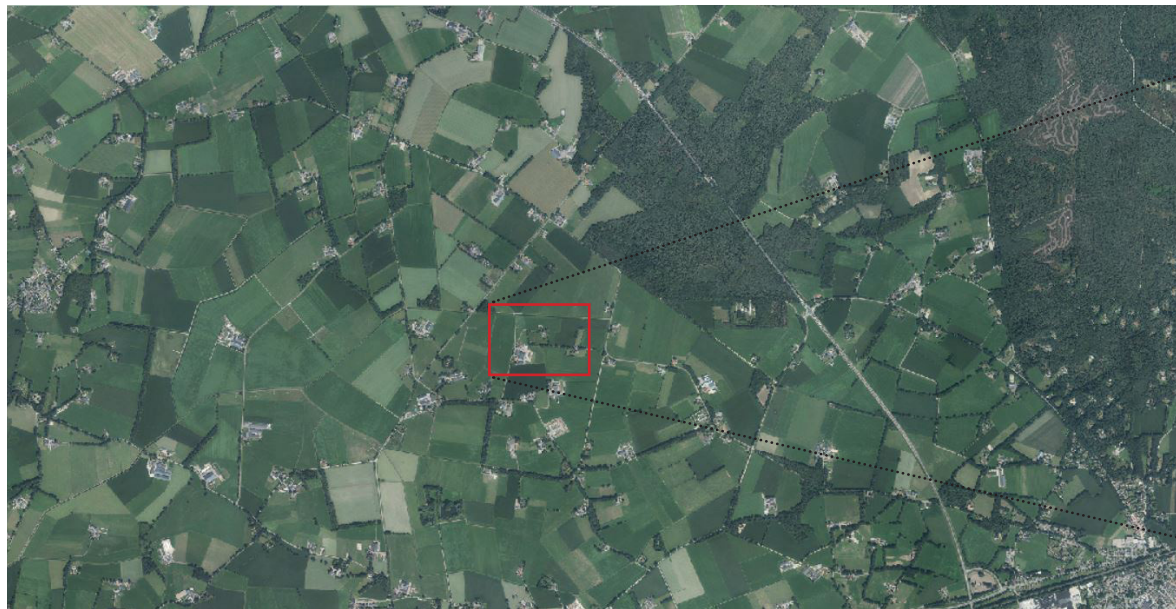
2. Ontwikkellocatie

Ligging in het landschap

De ontwikkellocatie ligt in het oude hoevenlandschap. Het ligt in een beekdal/natte laagte op de lage zandgronden, tegen de flank van de Holterberg. Het vormt een geheel met de verspreid liggende boerenerven en de grillige opzet van wegen en groenelementen. In het landschappelijk geheel valt de verzorgde strakke groene uitstraling van het erf op in het ietswat rommelig ogende

landschap.

Omdat het erf aan een doodlopend weggetje ligt zal de beleving van het erf in het landschappelijk beeld hoofdzakelijk van afstand zijn. Hierdoor zijn met name de herkenbare grote groenstructuren en de openheid naar agrarische gronden van belang.

Luchtfoto 2016 (Bron: gisopenbaar.overijssel.nl)

Foto's van huidige situatie

Ontsluiting naar erf. Links loopt landweg door naar aanliggende weide en schuur. Midden is parkeeruimte voor plattelandsappartement. Recht met hekwerk is toegang tot woonboerderij. (foto: Funda)

Links het plattelandsappartement. Rechts de woonboerderij. Op achtergrond (ri oostkant) is de openheid naar achterliggende gronden te zien.

Fruitboomgaard op voormalig esje, met op achtergrond de singel langs perceelgrens zuidkant en vijver met compacte begroeiing.

Recent aangelegd landhek (perceelgrens) en robuuste houten veranda. Rechts: openheid naar schuur en koeienweide op aanliggend perceel (noordkant).

Huidige situatie

Het perceel (kadaster nr 796) bestaat uit een toegangsweg met bomen naar het erf, waarop een deels rietgedekte woonboerderij uit 1938 met bakhuisje, 2 schuren waarvan één met open veranda, een carport en een schuurtje. De noordelijk gelegen schuur is niet in eigendom, maar vormt wel een geheel met het erf.

Met name aan de zuid- en westkant is een groene omlijsting rond een grasvlakte (esje op de topografische kaart uit 1900). Deze bestaat deels uit een sinael

met doorzichten, een compactere beplanting met mooie oude bomen rond de vijver en een overhoekje erfbos van met name naalddhout.

Naar de noord- en oostkant is open zicht op de aanliggende weide- en akkergronden. Vergeleken met de kaart uit 1900 is te zien dat veel van het toen aanwezige groen door ruilverkaveling is verdwenen uit het landschap.

Het erfgroen bestaat uit een in architectuur aangelegde tuin rond de woonboerderij en enkele haagjes rond parkeer en entree. Er staan enkele waardevolle oude bomen.

LOP Rijssen-Holten

(bron: Landschapsonwikkelingsplan Rijssen-Holten)

In het Landschapsonwikkelingsplan (LOP) is voor de visie gekozen het landschap te verdelen in 11 duidelijk te onderscheiden deelgebieden. De betreffende locatie aan de Maneschijnsweg valt hierbij onder deelgebied 1: Espelo, Dijkermaten en Dijkelhoek. Voor elk deelgebied geldt een specifieke visie en opgave. Bepalend voor het deelgebied Espelo, Dijkermaten en Dijkelhoek is het feit dat het gebied een sterk agrarisch karakter heeft. Een opgave is het behoud en versterking van het landschapsbeeld aangelegd tijdens de ruilverkaveling Markelo-Holten (jaren 70-80).

Het landschapsbeeld uit die tijd laat een erf zien waarin nog veel bewaard is gebleven van het kleinschalige landschap uit 1900. De agrarische gronden rondom

locatie binnen visiekaart: behouden van beplantingsstructuur en vergroten van openheid

Visiekaart LOP deelgebied 1: Espelo, Dijkermaten en Dijkelhoek

het erf zijn grootschaliger geworden. Het erf versterkt dit agrarische karakter doordat het de binding met de agrarische gronden laat zien.

Provinciaal beleid

(bron: Omgevingsvisie Overijssel 2017)

Ruimtelijke kwaliteit

Ruimtelijke kwaliteit: "datgene wat ruimte geschikt maakt en houdt voor wat voor mens, plant en dier belangrijk is." Deze is een optelsom van:

- gebruikswaarde: functionaliteit, bereikbaarheid, toegankelijkheid, nut en noodzaak van een initiatief dat ontwikkeld wordt
- belevingswaarde: beeldkwaliteit, het 'mooie', de identiteit van een gebied, het gevoel van (toekomstige) gebruikers en bewoners
- toekomstwaarde: het vermogen om ruimtelijke gevolgen van veranderende omstandigheden op te vangen (flexibiliteit, beheerbaarheid)

Ruimtelijke kwaliteit is van grote betekenis voor het vestigingsklimaat voor bedrijven, bewoners en de toeristische mogelijkheden van een gebied. En daarmee ook voor de werkgelegenheid. Met andere woorden: de inzet op ruimtelijke kwaliteit draagt bij aan versterking van de sociaal-economische positie van Overijssel.

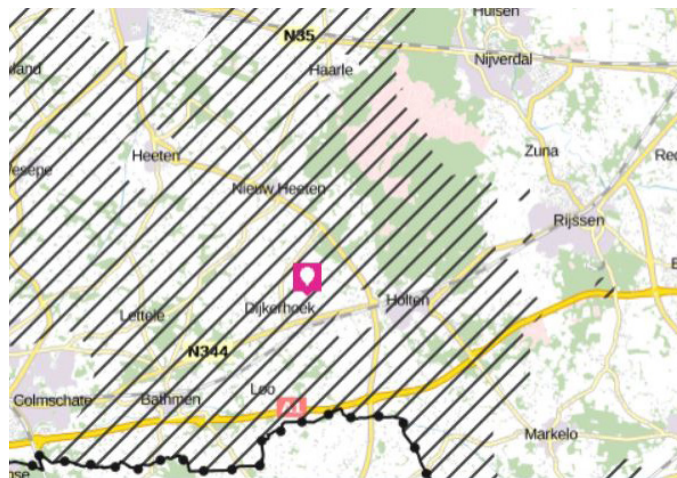
Oude hoevenlandschap

De ambitie is het kleinschalige, afwisselende oude hoevenlandschap vanuit de verspreid liggende erven een ontwikkelingsimpuls te geven. Deze erven bieden veel ruimte voor landbouw, wonen, werken, recreatie, mits er wordt voortgebouwd aan kenmerkende structuren van het landschap: de open esjes, de routes over de erven, de erf- en landschapsbeplantingen.

Als ontwikkelingen plaats vinden in het oude hoeven-landschap, dan dragen deze bij aan behoud en accentuering van de dragende structuren (groenstructuur en routes) en aan de samenhang en de karakteristieke verschillen tussen de landschapselementen: de erven met erfbeplanting; open es(je); beekdal; voormalige heidevelden, de mate van openheid en kleinschaligheid. Ontwikkelingen vergroten de toegankelijkheid van erven en erfroutes.

Donkerte gebied

De locatie valt onder het zogeheten donkerte gebied, waar het 's nachts nog echt donker is en je de sterrenhemel kunt waarnemen. Donkerte wordt een te koesteren kwaliteit. De ambitie is deze gebieden tenminste zo donker te houden, maar bij ontwikkelingen ze liever nog donkerder te maken. Praktisch gezien houdt dit in terughoudend te zijn met verlichting van wegen en erf en lichtbronnen 's nachts te vermijden en selectiever te richten.

donkertegebied (bron: omgevingsvisie ov)

Water

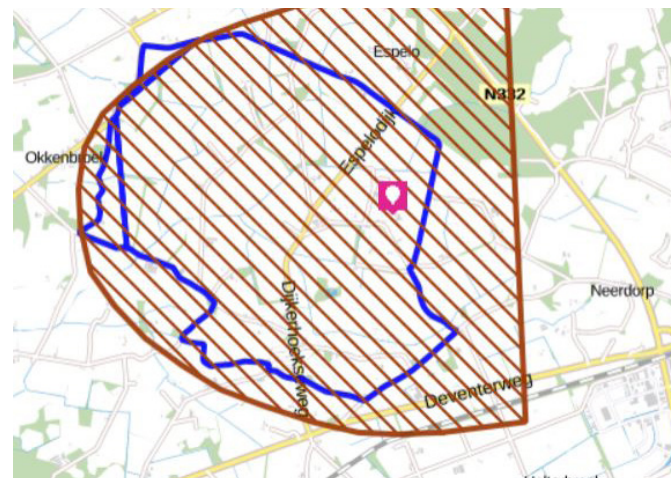
Waterschap Vechtstromen

Het Waterschap Vechtstromen verzorgt het waterbeheer in het bestemmingsgebied. Een waterschap heeft drie kerntaken: zorg voor waterkwaliteit, -kwantiteit en -veiligheid. Conform het waterbeheer van de 21e eeuw moet bij alle aanpassingen in het watersysteem uitgegaan worden van het principe: vasthouden, bergen, afvoeren.

Vanuit het principe van water vasthouden en bergen is de bestaande vijver waardevol.

Hemelwaterafvoer

Hemelwater wordt nu nog van het terrein afgevoerd. Voor de hemelwaterafvoer van de nieuwbouw geldt dat al het hemelwater op het eigen terrein wordt opgevangen, waar het kan infiltreren in de bodem. Ondanks dat geen sprake is van nieuwbouw, is het toch raadzaam dit aspect mee te nemen in de plannen. Bewoners zijn dan

grondwaterbeschermingsgebied en waterwingebied (bron: omgevingsvisie ov)

ook voornemens het hemelwater op eigen terrein op te vangen en te laten infiltreren in de bodem.

Bodem en grondwatertrap

De grondwatertrap is VI. Dit houdt in dat de gemiddelde hoogste grondwaterstand ligt tussen de 40-80 cm onder maaiveldniveau en de gemiddelde laagste grondwaterstand lager ligt dan 120 cm onder maaiveldniveau.

De locatie ligt in het van oorsprong natte zandlandschap. De bodem bestaat uit deels beekkeerdgronden (voedselrijke humuslaag die overgaat in een voedselarme laag van dekzand) en deels veldpodzolgrond (uitgespoelde zandvlakte, tot eind 19e eeuw nog in gebruik als woeste heidegronden).

Grondwaterbeschermingsgebied en waterwingebied

(bron: Omgevingsvisie Overijssel 2017)

De locatie ligt in een grondwaterbeschermingsgebied en waterwingebied (zie afb pag 07), wat inhoudt dat het grondwater wordt beschermd, zowel ruimtelijk als milieutechnisch. Bij functies die goed samengaan met de drinkwaterwinning kan gedacht worden aan:

- extensieve land- en tuinbouw, waaronder be-

heerslandbouw en biologische land- en tuinbouw;

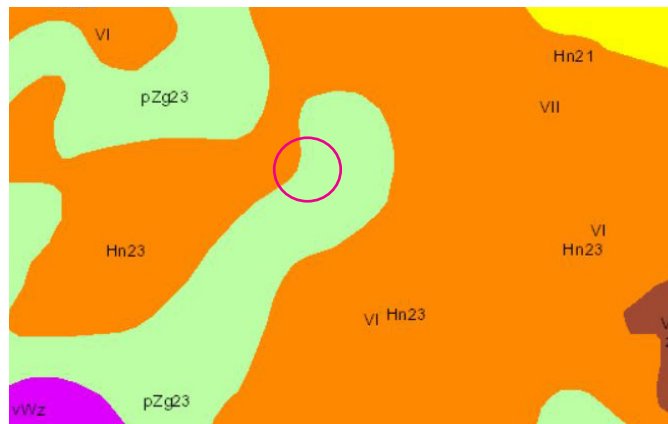
- extensieve recreatie;
- landschaps-, natuur- en bosbouw;
- nieuwe landgoederen en buitenplaatsen.

Risicovolle inrichtingen, zoals bodemenergiesystemen, zijn verboden. Het belang van het water is kaderstellend.

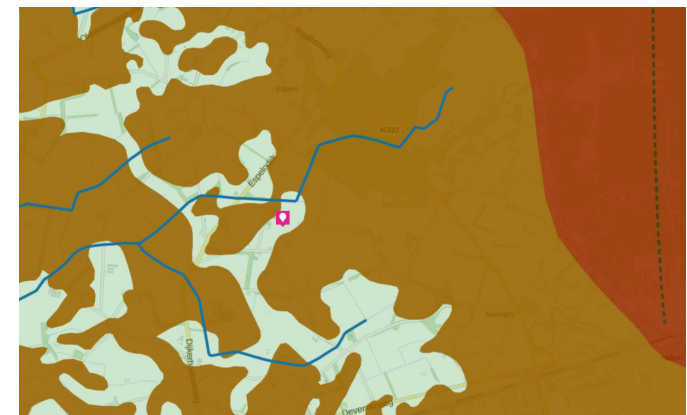
Natuurwaarden

Het kavel valt niet onder de ecologische hoofdstructuur (Natuurnetwerk Nederland) of Natura 2000-gebied.

De natuurvijver met beplanting rondom en fruitboomgaard zijn bestaande toegevoegde natuurwaardes. Het aanleggen van een bloemrijk grasland of een mengsel van granen en akkerkruiden geeft een meerwaarde voor met name bijen en vlinders. De ruigtes bij de bomenrij aan de zuidkant en bij de vijver zijn van meerwaarde voor o.a. veldvogels en kleine zoogdieren. Het bestaande erfbosje bevat nu veel naaldhout. Door deze om te vormen naar een vogelbosje met veel besdragende struiken wordt extra natuurwaarde toegevoegd.

Grondwatertrappenkaart (bron: bodemdata.nl)

beekdal en natte laagtes

3. Verantwoording landschappelijke inpassing

Oude Hoevenlandschap

Het oude hoevenlandschap is van oorsprong kleinschalig met verspreid liggende erven, open esjes en zware beplanting. Routes lopen van erf tot erf en het landschap kenmerkt zich door grillige vormen, gebaseerd op zijn ondergrond. Er is een veelheid van afwisselende groene karakteristieke landschapselementen te zien, als houtwallen, bomenrijen, erfbosjes, haagjes en solitaire bomen.

Het landschapsbeeld is door de ruilverkaveling rond 1980 minder kleinschalig geworden, waardoor er veel karakteristieke elementen zijn verdwenen.

Eenheid erf

Het betreffende erf straalt een eenheid uit. Om de erfopzet te begrijpen is de topografische kaart uit 1900 verhelderend.

De ontsluiting loop via een doodlopende arm van de hoofdroute, die zich bij het erf opsplijt. Op de kaart uit 1900 is te zien dat het weggetje over het achtererf doorliep via de weide richting de heidevelden/ woeste gronden. Dit karrepad is nog zichtbaar bij de hoofdentree, te herkennen aan een robuust houten landhek. De secundaire erfontsluiting loopt naar links richting erf en verder naar de huidige koeienweide/schuur. Deze weide en aan het erf grenzende schuur hebben een andere eigenaar, maar horen wel bij het oorspronkelijke erfensemble. Ze vormen nu een herkenbaar geheel. Er geldt een recht van overpad voor het landweggetje.

Het bakhuisje refereert aan herkenbare vroegere ge-

woonten. Kenmerkend voor een erf is ook het verschil tussen 'het voor' en 'het achter'. Op betreffende erf behorend bij het 'voor': de boomgaard en siertuin aan de zuid- en westkant. Bij het 'achter' horen de grote schuren en de openheid naar de weides.

Topografische kaart uit 1900 (bron: topotijdreis.nl)

Zichtrelatie met grasland/akker behouden

Schuren, akkers en weides behoren bij het 'achter' en zijn van oorsprong vanaf het erf bereikbaar. De sterke binding van erf en omliggende gronden wordt versterkt door de zichtrelatie hiertussen te behouden. Bij het betreffende erf is dit vooral zichtbaar aan de noordelijke helft. Hier kan wel een landhek, lage haag en/of transparante bomenrij geplaatst worden. En deels kunnen ook houtsingels of struweelhagen worden toegepast, zolang er maar een balans is tussen openheid en beslotenheid en het duidelijk is dat er een relatie is tussen erf en omliggende land. De huidige landweg liep in 1900 door over de gronden. Het is mooi deze zichtrelatie naar beide kanten te behouden. Zo ervaar je het ook als je richting het erf rijdt. Na het erfbosje is er zuidelijk zicht op een voormalig esje.

Waardevolle erf en perceelbeplanting

Het perceel heeft een mooie groene omlijsting. De houtwal met onderbegroeiing, aan de zuidkant is waardevol.

Zichtlijn erf - grasland/akker, tussen gebouwen door, versterkt de van oudsher sterke binding met het bouwland (esjes en woeste gronden)

Hij is nu deels transparant. Vanuit de landschapvisie uit het LOP Rijssen-Holtten is deze waardevol is als groene landschapsstructuur en dient behouden te blijven.

Aan de westkant is een gemengd erfbosje. Hierin staan veel naaldbomen. Door dit bosje op te schonen, dode hout te verwijderen en aan te vullen met met name besdragende beplanting krijgt het meer beleavings- en natuurwaarde.

Langs de oprijlaan is een variatie aan laanbomen gepland, die tevens de grens van het voormalige esje (nu grasland) markeren.

Solitaire bomen

Op het erf en in de weide staan enkele oude solitaire bomen, met name eiken. Deze zijn waardevol en dienen behouden te blijven. Ook de leibomen (dakplataan bij boerderij en peer bij bijgebouw) aan de zuidkant zijn karakteristiek en versterken het erfbeeld.

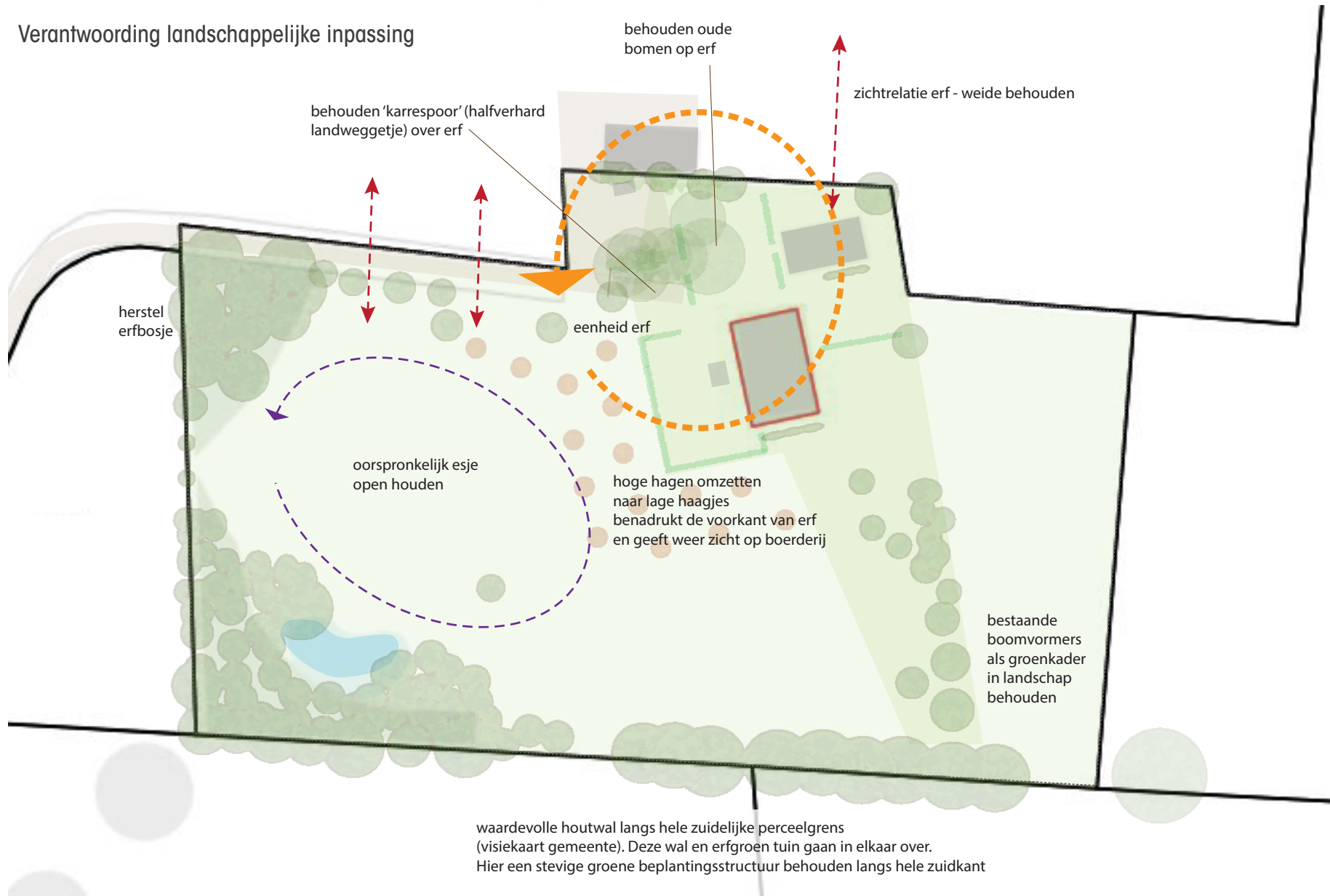

Oprijlaan met bomen en landhek (foto: Funda)

Erfinrichtingsplan met toegevoegde natuur-en belevingswaarde

Verantwoording landschappelijke inpassing

Eenheid erf en erfonthouding behouden	Het erf vormt nu een eenheid met de naastgelegen schuur (niet in eigendom). De eenheid blijft bewaard door gebruik van uniforme verharding. Op het erf is plaats voor parkeren.
Oorspronkelijke esje open houden	Het voormalige esje is nu in gebruik als gemaaid grasland. Deze verrassend open vlakken omzoomd door singels is heel herkenbaar in het kleinschalige landschap. Inzaaien met bloemrijk gras (afvoeren van maaisel om grond te verschrallen) of akkerkruidmengsels (omploegen) geeft extra natuur- en belevingswaarde.
Herstel erfbosje	Het erfbosje is een beeldbepalend element in het landschap. Het geeft een kwaliteitsimpuls door deze te herstellen, dode hout te verwijderen en te verbreden. Door toevoegen van besdragende heesters als meidoorn, hondsroos, vogelkers, lijsterbes en enkele boomvormers als Amerikaanse krentenboom en zoete kers wordt de natuur- en belevingswaarde verhoogd.
Behouden oude solitaire bomen op erf	Op het achtererf, bij de entree staan enkele oude bomen in een groepje en vrijstaand. Deze bepalen voor een groot deel de beleving van het erf en verbinden het erf met de omgeving. Deze worden behouden.
Hoge hagen om boerderij omzetten naar lage hagen	Op een historische erf is een duidelijk verschil tussen voor en achter van een erf. In dit geval is een hoge haag in het voor geplaatst, waarbij herkenbare identiteit is verdwenen. De boomgaard staat nu los in het gras. Door de hoge haag te snoeien tot een hoogte van max. 0,80 m ontstaat er weer één geheel met de woonboerderij en wordt het landelijk beeld van 'het voor' hersteld.
Stevige groene beplantingsstructuur behouden langs hele zuidkant	Langs de zuidkant van het perceel loopt een belangrijke houtwal (afscheiding hoge zandkoppen en lagere gronden), gezien de visiekaart van gemeente Rijssen-Holten. De groenstructuur van de houtwal gaat deels over in het erfgroen. Hier zorg dragen voor een stevige groene beplantingsstructuur langs de hele zuidkant.
Bestaande boomvormers als groenkader in landschap behouden	Langs de oostkant van het perceel ligt een weide, afgegrensd met de tuin door erfgroen. Dit erfgroen is beeldbepalend geworden. Bij vernieuwen van de leefruimte dienen enkele boomvormers behouden te blijven, met name aan de zuidoostkant, in aansluiting op de houtwal.
Behouden 'karrespoor' over erf; weide betrekken bij erf	In het oude hoevenlandschap had het achtererf een duidelijke relatie met de omliggende gronden en de landweggetjes erheen liepen over het erf. De huidige entree naar de boerderij loopt via een mooi 'karrespoor'. De openheid naar de weidegronden bij het achtererf en bijgebouw benadrukken de werkrelatie met het erf.

Bebouwing en verlichting

De bebouwing is bestaand en past binnen het erfen-semble. Bij het plattelandsappartement past een robuust houten open veranda van ongeveer 8.00 bij 3,50 m. De veranda heeft zicht op het open agrarische landschap. Het erf ligt in een donkertegebied, waar donkerte een te koesten kwaliteit is en je de sterrenhemel 's nachts nog kunt waarnemen. Als verlichting is onder de veranda gekozen voor indirect licht in de kleur rood. Rood blijkt het minste effect op dieren in de natuur te hebben. Daarnaast is men op het hele terrein terughoudend met verlichting. Toegepaste noodzakelijke verlichting is naar beneden gericht ledlicht op zonne-energie.

Parkeren, ontsluiting en verharding

Het karrenspoor blijft als zodanig herkenbaar als toegang tot erf en woonboerderij en geeft ontsluiting tot priveparkeerdeel. Het plattelandsappartement heeft een eigen parkeerdeel. Deze blijft op de plek waar ook nu extra parkeer en carport is gerealiseerd. Dit is een logische

Robuust houten veranda met landelijke uitstraling

plek in het erfgeheel. De verharding op het erf heeft een uniforme uitstraling. Gebiedseigen materialen worden toegepast als klinkers en halfverharding. Een boomgroep, haagjes en erfgroen omsluiten en verbinden het geheel.

Als materiaal zijn klinkers en/of halfverharding geschikt, waardoor water ook beter in de ondergrond zal filtreren. Door gebruik van uniforme verharding ontstaat een eenheid binnen het totale erf. Het parkeerdeel wordt groten-deels voorzien van grastegels of halfverharding om grote aaneengesloten delen verharding te voorkomen.

Kenmerkende groenstructuren

Gemengde houtsingel

Langs de zuidkant van het perceel loopt een belangrijke houtwal (afscheiding hoge zandkoppen en lagere beek-dalen), gezien de visiekaart van gemeente Rijssen-Holten. De groenstructuur van de houtwal gaat deels over in het erfgroen. Hier zorg dragen voor een stevige groene

Indirect natuurvriendelijk rood licht onder veranda

beplantingsstructuur langs de hele zuidkant.

Als erfgroen tegen de houtsingel en doorlopend aan oost en westkant kunnen voorjaarsbloeiende en besdragende inheemse heesters toegevoegd worden (zie beplanting erfbosje).

Beheer: gefaseerd hakhoutbeheer (per onderhoudsbeurt telkens een deel van de houtsingel snoeien) met een cyclus van 8 tot 20 jaar. Laat telkens de boomvormers (voornamelijk eiken en erfbomen) staan. Leg het snoei-hout op rillen of hopen bij het vijverdeel of rand houtwal.

Hoogstamboomgaard

De boomgaard versterkt het landelijke karakter en is passend in de voortuin. Fruitbomen zijn waardevolle bomen voor bijen, vlinders en vogels. Snoeien om het jaar in de winter. Pruimen direct na de oogst.

Erfbosje

Een erfbosje werd oorspronkelijk vaak op overhoekjes aangeplant en diende als gebruikshout. Deze functie heeft het nu niet meer. Het huidige bosje wordt opgeschoond, dood hout en in slechte staat verkerende bomen worden verwijderd. Er komt een extra struikenlaag voorlangs met voorjaarsbloeiende en besdragende inheemse beplanting, waarvan min. 10% boomvormers.

Geschikte boomvormers: *Prunus avium* (zoete kers), *Crataegus laevigata* 'Paul's Scarlet' (rode meidoorn), *Amelanchier lamarkii* (Amerikaanse krent)

Geschikte struiken: *Rosa canina* (hondsroos), *Crataegus monogyna* (meidoorn), *Euonymus europaeus* (kardinaalsmuts), *Rosa rubiginosa* (egelantier), *Sambucus nigra* (vlier), *Viburnum opulus* (Gelderse roos), *Cornus mas* (gele kornoelje), *Rhamnus frangula* (vuilboom), *Sorbus aucuparia* (lijsterbes), *Prunus padus* (vogelkers),

Viburnum opulus (Gelderse roos).
Beheer: Gefaseerd hakhoutbeheer.

Solitaire bomen en boomgroep

Kenmerkend op het erf is een solitaire boom of een boomgroep. De oude bomen op dit erf bepalen in grote mate het erfbeeld en dienen behouden te blijven.

Lage haag

Kenmerkend is een haag rond de voortuin van max. 80 cm hoog. De huidige haag is zeker 2.00 m hoog en geeft een vertekend beeld van wat bij voor en achtererf hoort. Door deze af te zagen op een max. hoogte van 80 cm. Hierdoor komt er weer ruimte in 'het voor' en is de traditionele verdeling tussen voor en achter te herkennen.

Bloemenweide of bloemrijke graslandrand

Een bloemenweide is een waardevolle aanvulling in het landschap. Het heeft naast belevingswaarde een grote waarde voor de natuur, zoals voor vlinders en bijen (belangrijk bij bevruchting boomgaard)

Sfeerbeeld bloemenweide

Bijlage 1

Overgenomen van: <http://www.vogelbescherming.nl/tuinvogel/tuininrichting/beplantingslijst>

Vogelvriendelijke beplanting

Het gezicht van de tuin wordt voor het grootste deel bepaald door de beplanting. Daarom is het belangrijk om goed na te denken welke bomen, struiken en planten je wilt aanplanten in de tuin.

Solitaire bomen (uitzicht, voedsel, veiligheid en voortplanting)

Zwarte els *Alnus glutinosa*
Ruwe berk *Betula pubescens*
Zachte berk *Betula pubescens*
Eenstijlige meidoorn *Crataegus monogyna*
Beuk *Fagus sylvatica*
Hulst *Ilex aquifolium*
Appelboom *Malus* (diverse soorten)
Zoete kers *Prunus avium*
Morel *Prunus cerasus*
Pruim *Prunus domestica*
Kroosjes *Prunus domestica* ssp. *insititia*
Vogelkers *Prunus padus* 'Albertii'
Zomereik *Quercus robur*
Meelbes *Sorbus aria*
Lijsterbes *Sorbus aucuparia*

Hagen (voedsel, veiligheid en voortplanting)

Veldesdoorn *Acer campestre*
Haagbeuk *Carpinus betulus*
Meidoorn *Crataegus monogyna*
Liguster *Ligustrum vulgare*
Vuurdoorn *Pyracantha coccinea*
Hondsroos *Rosa canina*
Taxus baccata

Heesters (voedsel, veiligheid en voortplanting)

Drents krentenboompje *Amelanchier lamarckii*
Broodboom *Aucuba japonica*
Zuurbes *Berberis aggregata*
Witte kornoelje *Cornus alba*
Rode Kornoelje *Cornus sanguinea*

Hazelaar *Corylus avellana*
Dwergmispel *Cotoneaster spec.*
Tweestijlige meidoorn *Crataegus laevigata*
Eenstijlige meidoorn *Crataegus monogyna*
Olijfwilg *Elaeagnus multiflora*
Kardinaalsmuts *Euonymus europaeus*
Struik-klimop *Hedera helix* 'Arborescens'
Duindoorn *Hippophae rhamnoides*
Hulst *Ilex aquifolium*
Hulst *Ilex verticillata*
Jeneverbes *Juniperus communis*
Mahonie *Mahonia japonica*
Taxus baccata
Glansmispel *Photinia villosa laevis*
Sleedoorn *Prunus spinosa*
Vuurdoorn *Pyracantha coccinea*
Zwarte bes *Ribes nigrum*
Aalbes *Ribes rubrum*
Vuilboom/sporkehout *Rhamnus frangula alnus*
Bosroos *Rosa arvensis*
Hondsroos *Rosa canina*
Franse roos *Rosa gallica*
Bergroos *Rosa glauca*
Kaneelroos *Rosa majalis*
Egelantier *Rosa rubiginosa*
Rimpelroos *Rosa rugosa*
Dauwbraam *Rubus caesius*
Framboos *Rubus idaeus*
Gewone braam *Rubus fruticosus*
Braam *Rubus laciniatus*
Gewone vlier *Sambucus nigra*
Trosvlier *Sambucus racemosa*
Sneeuwbes *Symphoricarpos albus*
Blauwe bes *Vaccinium corymbosum*
Vossebes *Vaccinium vitis-idaea*
Gelderse roos *Viburnum opulus*

